

Sekiz Yaş Grubu Çocuklarda Hareket Eğitiminin Dikkat ve Hafıza Gelişimine Etkileri

Nilgün AKÇINLI YURDAKUL¹, Hatice ÇAMLIYER¹, Hüseyin ÇAMLIYER¹,
Nuri KARABULUT², Mümine SOYTÜRK¹

¹ Celal Bayar Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Manisa, Türkiye

² Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Uşak, Türkiye

Yazışma adresi: N. Karabulut, e-mail; nuri.karabulut@usak.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, özel olarak hazırlanmış, 12 haftalık hareket eğitimi programlarının, sekiz yaşındaki ilköğretim okulu öğrencilerinde, dikkat ve hafıza gelişimi üzerine etkilerini araştırmaktır. Araştırmaya Manisa ilinde öğrenimine devam eden yaşları 8 olan toplam 146 2.sınıf öğrencisi alınmış ve kontrol ve deney grubu olarak ikiye bölünmüştür. Uygulama grubu 69, kontrol grubunu ise 77 öğrenciden oluşturulmuştur. “Benton Görsel Bellek Testi” her iki gruba çalışma sürecinin başında ön test, ve sonunda son test olarak uygulanmıştır. Deney grubuna 12 hafta boyunca haftada 2 ders saati süresince beden eğitimi derslerinde dikkat ve hafıza gelişimine etkisi olabileceği düşünülerek hazırlanmış olan “ Hareket Eğitimi Programı” uygulanmıştır. Kontrol grubu bu süreçte sadece kendi sınıf öğretmenleriyle her zaman yürüttükleri tarzdaki beden eğitimi derslerini sürdürmüşlerdir. Elde edilen veriler, tanımlayıcı istatistikler (%’ ler ve frekans) ve gruplar arası bağımlı ve bağımsız t testi kullanılarak analiz edilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının ön-test puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark saptanamamıştır ($p > 0.01$). Deney ve Kontrol grubunun son-test – ön-test ortalama farkları, hem kendi grubu içinde, hem de diğer grupla kıyaslandığında anlamlı bulunmuştur ($p < 0.01$). İstatistiksel verilerden elde edilen bulgulara dayanarak, özel olarak hazırlanmış hareket eğitimi programının, 8 yaş grubu ilköğretim okulu öğrencilerinin dikkat ve hafıza gelişimleri üzerine etkili olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hafıza, dikkat, görsel algı, beden eğitimi, hareket eğitimi

The Effects of Movement Education on attention and Memory Development in the Age Group of 8 Years Children

ABSTRACT

The purpose of this study was to research effects of specially prepared movement education programs for 12 weeks on the development of memory and attention in the age group of 8 years students in elementary school. Totally 146 second grade elementary school students in Manisa in the age of 8 were participated in the research and were divided in two groups as control and experiment. The experiment group was formed of 69 students; control group was formed of 77 students. “Benton Visual Retention Test” has been applied as pre-test of the beginning and as post-test at the end of the study process to both of the groups. Movement education programme prepared for experimental group, considering developing memory and attention, applied in physical education lessons two hours per week during 12 weeks. Control group was maintained their usual Physical Education lessons only with their grade teacher in this period. The obtained data have been analyzed by using descriptive statistics (percentages and frequencies) and dependent and independent t test between groups. Statistically no significant difference was found between the pre-test scores of experiment and control groups ($p > 0.01$). Experiment and control groups’ post-test and pre-test average differences were found significant when they are compared to their own group and the other group ($p < 0.01$). According to statistical data findings, it is communicable that the specially prepared movement education programme is effective on 8-year-old elementary school children’s memory and attention.

Keywords: Memory, attention, visual perceptions, physical education, movement education

GİRİŞ

Hareket eğitimi, ülkemizde yenilenen milli eğitim beden eğitimi programlarında güçlü bir şekilde vurgulanan bir kavramdır (17). Başlangıçta amaçları iyi saptanarak hazırlanan Hareket Eğitimi programlarının çocuğun bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişiminde istendik tür etkiler yapabileceği bilinen ve beklenen bir durumdur.

Okul öncesi ve ilköğretim çağlarında çocuklar için hareket keşfetmenin ve öğrenmenin aracıdır. Çocuklar hareket edebilme ve oyun oynama isteğine bağlı olarak öğrenirler. Hareketlerine ne kadar çok duyu yolunu katarsa ilişkilendirme de o kadar artar ve dolayısıyla öğrenme düzeyi artar. Hareket programları yoluyla çocuğun, alan, yön, dokunsal beden farkındalığı gelişir ve akademik yetilerin gelişmesinin zeminini oluşturur (8, 10).

Hareket eğitimi, hareketin keşfedilmesi ve üretilmesi olarak tanımlanabilir. Dikkat etme, düşünceyi bir yere toplayabilme gibi temel yetenekleri geliştirmek için kullanılır (21). Önemli olan; çocukları “içten gelen ilgi ile çalışır” bir halde tutmaktır (3). Özel olarak hazırlanmış hareket eğitimi programları ile bunun mümkün olabileceği düşünülmektedir. Dikkatin gelişmesi, bir şeye yoğunlaşma ile oluşur. Sporda alıştırmaların yapılması sırasındaki yoğunlaşma ve dikkat etme performansı arttırır. Görsel, dokunsal ve duyuşsal algıların erken yaşlarda geliştirilmesi çocuk için çok önemlidir. Akademik başarı için semboller ve şekillerin tanınması ve ayırt edilebilmeleri gerekir. Küçük çocuklar şekilleri tanıyabilirler, ama benzerlikleri ve farklılıkları çeşitler içinden ayırt etmeleri zordur. Bunu öğrenmelidirler ve bunu çeşitli alıştırmalar yaparak yapabilirler. Bu alıştırmaların içeriği çeşitli cisimleri aynı anda tanıma ve ayırt edebilmeyi içermelidir. Örn: cisim-yer veya figür-zemin ilişkisi gibi (9).

Bu çalışmada bir grup ilköğretim öğrencisi (Deney Grubu) bilişsel açıdan algı, dikkat ve hafıza gelişimini olumlu yönde etkileyebileceği düşünülerek hazırlanan hareket eğitimi programı uygulamalarına alınmışlardır. Beden eğitimi dersleri kapsamında eğitim bütünlüğü içerisinde bakıldığında diğer birçok ders gibi çocuğun gelişimini değişik açı ve düzeylerde tamamlayan katkı sağlayan bir ders olduğu görülebilir. Ancak sağlanabilecek bu katkı ve gelişim dersin salt adıyla ilgili bir durum olmayıp bu dersin içeriğinin saptanan hedefler açısından doldurulmasıyla da ilgilidir. Bu açıdan makro düzeyde hazırlanan bir öğretim programının mikro düzeyde yapılan bir uygulaması hem içerik hem de bu içeriği sunan öğreticiye bir takım sorumluluklar yüklemektedir. Bilişsel gelişim açısından bakıldığında algı, dikkat ve hafıza eğitim sürecinde değişime ve gelişime açılan yolun giriş kapısıdır.

Söz konusu gelişimlere yönelik olarak hazırlanmış hareket eğitimi uygulamalarının sonuçları eğitime ayrı bir ışık tutacaktır. Araştırma sonuçlarının öncelikle çocuk eğitiminde büyük yeri olan sınıf öğretmenlerine, spor bilimi ve nöroloji-nöropsikoloji alanında araştırma yapan araştırmacılara, öğrenme bozukluğu ya da hiperaktivite bozukluğu olan çocuklarla çalışan eğitimcilerle ve bu çocukların ailelerine de yardımcı olacağı (yeni bir bakış açısı kazandıracağını) düşünülmektedir.

Özetle, bu araştırmanın amacı; özel olarak hazırlanmış 12 haftalık hareket eğitimi programlarının, sekiz yaşındaki ilköğretim öğrencilerinde, dikkat ve hafıza gelişimi üzerine etkili olup olmadığını ortaya koymaktır. Ortaya çıkan sonuçları hareket ve spor eğitiminde kısa uzun süreli hedeflere ulaşmada paylaşılarak daha etkili ve verimli çalışmalar yapmaktır.

MATERYAL VE METOT

Örnekleme

Bu araştırma Manisa ili merkezinde il milli eğitim müdürlüğüne bağlı, eğitim ve öğretim çevresi sosyo-ekonomik ve kültürel açıdan birbirine benzerlik gösteren iki ilköğretim okulunda uygulanmıştır. Bu okullardan amaçlı seçilen toplam dört şubeden (146 öğrenci) iki şubesi deney grubunu (30 kız ve 39 erkek toplam 69 öğrenci), diğer okulun iki şubesi ise (43 kız ve 34 erkek toplam 77 öğrenci) kontrol grubunu oluşturmuştur. Çocukların öğrendiklerini ders dışı ortamlarda birbirleriyle oyunlarında paylaşması, bu araştırmanın sonuçlarını etkileyebilme olasılığı deney ve kontrol grubu okulların farklı olma nedenidir.

Uygulama Süreci ve Verilerin Toplanması

Çalışmaya katılan deney ve kontrol grubu öğrencilerine çalışmanın başlangıcında ön-test olarak “Benton Görsel Bellek Testi” [BVRT (Benton Visual Retention Test)] (F Formu) uygulanmıştır. Deney grubuna 12 hafta boyunca araştırmacı tarafından sınıf öğretmenleri nezaretinde normal eğitim ve öğretim etkinliklerine ek olarak, beden eğitimi derslerinde (haftada bir gün 2 ders saati) dikkat ve hafıza geliştirebileceği düşünülerek oyun ağırlıklı olarak hazırlanmış hareket eğitimi programı uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise normal derslerindeki eğitim ve öğretim etkinlikleri dışında ek bir çalışma uygulanmamış, beden eğitimi dersleri kendi sınıf öğretmenlerince yürütülmüştür. Çalışma süresince deney grubu ve kontrol grubundaki öğrenciler, beden eğitimi dersleri dışında spor ve sosyal etkinliklere de katılmamışlardır.

Deney grubuna uygulanan hareket eğitimi programının içeriğinde temel hareket becerileri ve bunların örüntüleri değişik ilişkilendirmeleri bulunmaktadır. Bunlar:

Lokomotor (yer değiştirmeye dayalı) hareketler: yürüme, koşma, sıçrama, galop, kovalama, kaçma, yana çekilme vb. (16).

Manipulatif hareketler: atmak, yakalamak, vurmak, top sürmek vb (10).

Dengeye dayalı hareketler: bükme, germe, sıçrama ve yere iniş, ağırlık transferi, denge, yuvarlanma, dönme, burğu; ve vücut üyeleri (açılma, küçülme, kapanma) (10).

İlişkilendirme ve örüntüler: Nesnelere veya insanlarla (grupta tek başına, bireysel, eşler, gruplar, gruplar arası, ayrı-beraber, yansıtma-uydurma, önden gitme, takip etme, yan yana, etrafında, kuşatma, karşılaşma-ayırılma, boyunca-arasında, önünde, arkasında, yakın-uzak, üstünde-açıkta, üzerinde-altında, simetrik-asimetrik); Zaman (yavaş-hızlı), güç (çok güçlü-az güçlü). Akıcılık (sınırlandırılmış, sınırlandırılmamış). Seviye (yüksek, orta, alçak). Yer

(genel alan-kendi alanı). Yön (saat yönü veya tersi, sağ-sol, ileri-geri, aşağı-yukarı) kavramlarıyla ilişkilendirilmesine yönelik çeşitli hareket ve hareket örüntülerinden oluşan oyunlar uygulanmıştır. Bu uygulamalarda çember, top, ip, minder, sopa, bip, yere ve duvara çizilmiş şekiller, üzerine şekil çizilmiş kağıtlar yardımcı malzeme olarak kullanılarak eğitsel oyun tarzında planlanmıştır(4). Bu planlar deney grubunda 12 hafta süreyle haftada iki ders saati beden eğitimi derslerinde uygulamaya dökülmüştür.

Kontrol grubu ise kendi sınıf öğretmenlerince her zamanki rutin ders uygulamaları ile yürütülen beden eğitimi derslerine katılmışlardır. 12 hafta süren bu uygulamalar sonunda her iki gruba da son-test olarak tekrar "Benton Görsel Bellek Testi" (F Formu) uygulanmıştır.

Benton Görsel Bellek Testi

Bu çalışmada kullanılan Benton Görsel Bellek Testi; 8 yaş ve üzeri deneklerin görsel algı (visual perception), görsel hafıza (visual memory) ve gördüğünü kavrama (visuoconstructive) yeteneklerini ölçmek için kullanılan ve birçok bölümden (A-C-D-F-G formları) oluşan bir testtir (19). Normal popülasyon da kullanıldığı gibi daha çok klinik denekler üzerinde de beyin hasarını teşhis etmek için kullanılmaktadır (6, 23). F formunun güvenilirliği (.76) olarak belirtilmiştir (1). Çalışmada kullanılan F formu Benton Görsel Bellek Testinin bir parçası olan çoktan seçmeli bir testtir. F formu 15 karttan oluşur. Bir kartta görülen şeklin incelenmesine ve arkasından gösterilen karttaki 4 şekil arasından ilk görülen şekli bulmaya dayalıdır. Test uygulanırken denekler belirtilen şekli algıladıklarında hazır olduklarını belirtir bir işaret verdiklerinden (3-8 saniye) zaman sınırlaması yoktur (1).

Bu test, çocukların hareketler yolu ile gelişebilecek dikkatlerini ölçebileceği düşünülerek kullanılmıştır. Çünkü olaya algısal-motor süreç olarak bakıldığında dış çevreden değişik reseptörler yoluyla alınan uyarılar (situmus) afferent sinir ileti yollarında elektriksel enerjiye dönüşerek, sistemin bir girdisi olarak ilgili beyin merkezlerinde işleme tabi tutulurlar (4). Bu girdiler değişik şekillerde ilgili merkezlerde organize edilir. Organize edilen bu bilgiler daha önceden tanınan bilinen bilgi-kavram-hareket kalıpları-vb. karşılaştırılıp tanımlanır ve tamamlanarak açık tepki olarak yansıyan çıktıya dönüşür. Temel veya örüntü hareket oluşumundaki bu süreç geri bildirim veya dönüt olarak adlandırılan (feedback) sistem ve tekrarlarla istedik çıktı alınıncaya kadar devam edebilir (4,12). Benton Görsel Bellek Testi bu eylemlerin ölçülmesinde kullanılabilecek uygun araçlardan biri olarak düşünülmüştür.

Tablo 1. Benton Görsel Bellek Testinin Değerlendirme Skalası

Puan	Değerlendirme
14-15	Yüksek
12-13	Orta Düzey
11	Ortanın Altı
10	Yetersizlik Sınırı
9	Yetersiz
8	Çok Yetersiz

Veri Analizi

Araştırmada elde edilen veriler yüzde (%), sıklık (frekans) ve ortalama, standart sapma olarak sunulmuştur. Ön test – son test karşılaştırmalarında t-testi uygulanmıştır. İstatistiksel önem seviye 0.01 olarak kabul edilmiştir. Tüm istatistiksel hesaplamalar SPSS istatistik paket program ile gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Ön-test ve son-testlerle elde edilen veriler ve analizleri tablo 2, 3 ve 4'te yer almaktadır.

Tablo 2'de kontrol ve deney grubunda yer alan öğrencilerin BVRT (Benton Visual Retention Test) ön-test ve son-test puanlarının dağılımları ve yüzdeleri yer almaktadır. Tablodan da görüleceği gibi kontrol grubunda ön-testten, çok yetersiz puan alan öğrenci sayısı 52(%67.53), yetersiz ve yetersizlik sınırında puan alan öğrenci sayısının ise 18(%23.37) olduğu görülmektedir. Deney grubuna bakıldığında ise, ön-test sonuçlarına göre çok yetersiz puan alan öğrenci sayısının 44(%63.76), yetersiz ve yetersizlik sınırında puan alan öğrenci sayısının ise 16(%23.18) olduğu görülmektedir. Kontrol grubunun son-test değerlerine bakıldığında ise çok yetersiz puan alan öğrenci sayısının 31(%40.25), yetersiz ve yetersizlik sınırında puan alan öğrenci sayısının ise 32(%41.55) olduğu görülmektedir. Deney grubunun son-test değerlerine bakıldığında ise çok yetersiz ve yetersiz puan alan öğrencinin olmadığı, yetersizlik sınırında puan alan öğrenci sayısının da 3(%4.34) olduğu göze çarpmaktadır. Yine ön-test değerlerine bakıldığında kontrol ve deney grubundan yüksek puan alan öğrenci çıkmamıştır. Orta düzeyde puan alan öğrenci sayıları ise kontrol grubunda 5(%6.49), deney grubunda ise 3(%4.34) olarak görülmektedir. Son-test puanlarına bakıldığında ise orta düzeyde puan alan öğrenci sayısı kontrol grubunda 6(%7.79), deney grubunda ise 26(%37.68) olarak görülmektedir. Son-test değerlerine göre kontrol grubunda yüksek puan alan öğrenci yer almazken, deney grubunda 35(%50.72) öğrenci yüksek puan almıştır.

Tabloda 3'e bakıldığında kontrol grubundan 16(%20.77) öğrencinin son-test puanlarının ön-test puanlarından daha kötü olduğu, 13(%16.88) öğrencinin de aynı puanı tekrar aldığı görülmektedir.

Deney grubunda ise hiçbir öğrencinin son-test puanının, ön-testten daha kötü olmadığı, sadece 2(%2.89) öğrencinin aynı puanı tekrar aldığı görülmektedir.

Öte yandan, yine tablo 2'ye bakıldığında, kontrol grubunda 48(%62.33) öğrenci son-testte daha iyi puan almayı başarmışlardır. Deney grubunda ise 67(%97.10) öğrenci son-testte daha iyi puan elde edebilmiştir.

Tablo 4'e göre kontrol grubunun ön-test ortalaması 7.35 puan, son-test ortalaması 8.84 puan, son-test-ön-test ortalama farkı 1.49 puandır. Bu fark istatistiksel açıdan $t(77)=5.46$, $p<0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Deney grubunun ön-test ortalaması 7.86 puan, son-test ortalaması 13.30 puan, son-test-ön-test ortalama farkı 5.45 puandır. Bu fark istatistiksel açıdan $t(69)=19.21$, $p<0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Gruplarının BVRT Ön-test – Son-test Sonuçlarının Frekans Dağılımları Ve Yüzdelerinin Verildiği Tanımlayıcı İstatistikler

Dikkat Düzeyi	Alınan Puan	Kontrol Grubu Ön-test		Kontrol Grubu Son-test		Deney Grubu Ön-test		Deney Grubu Son-test	
		Kişi Sayısı	%	Kişi Sayısı	%	Kişi Sayısı	%	Kişi Sayısı	%
Çok Yetersiz	2	1	1.29	1	1.29	2	2.89	0	0.00
	3	8	10.38	1	1.29	2	2.89	0	0.00
	4	10	12.98	1	1.29	5	7.24	0	0.00
	6	11	14.28	5	6.49	9	13.04	0	0.00
	7	9	11.68	12	15.58	12	17.39	0	0.00
	8	13	16.88	11	14.28	14	20.28	0	0.00
Yetersiz	9	14	18.18	13	16.88	9	13.04	0	0.00
Yetersizlik Sınırı	10	4	5.19	19	24.67	7	10.14	3	4.34
Ortanın Altı	11	2	2.59	8	10.38	6	8.69	5	7.24
Orta Düzey	12	5	6.49	3	3.89	3	4.34	9	13.04
	13	0	0.00	3	3.89	0	0.00	17	24.63
Yüksek	14	0	0.00	0	0.00	0	0.00	21	30.43
	15	0	0.00	0	0.00	0	0.00	14	20.28
Toplam		77	% 100	77	% 100	69	% 100	69	100

Tablo 3. Deney ve Kontrol Gruplarının BVRT Son-test-Ön-test Farklarının Dağılımları ve Tanımlayıcı İstatistikler

Son test - Ön test Puan Farkları	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
	Kişi Sayısı	%	Kişi Sayısı	%
-3	1	1.29	0	0.00
-2	4	5.19	0	0.00
-1	11	14.28	0	0.00
0	13	16.88	2	2.89
1	16	20.77	1	1.44
2	6	7.79	4	5.79
3	12	15.58	9	13.04
4	8	10.38	9	13.04
5	2	2.59	10	14.49
6	1	1.29	7	10.14
7	1	1.29	13	18.84
8	0	0.00	9	13.04
9	2	2.59	2	2.89
10	0	0.00	2	2.89
11	0	0.00	1	1.44
Toplam	77	% 100	69	% 100

Tablo 4. Kontrol Grubu Ön-test – Son-test Farkları ve Deney Grubu Ön-test – Son-test Farkları

Grup	N	Ön-test \pm SS	Son-test \pm SS	Son-test/Ön-test Fark	t	p
Kontrol	77	7.35 \pm 2.27	8.84 \pm 2.11*	1.49 \pm 2.40	5.46	0.01
Deney	69	7.86 \pm 2.14	13.30 \pm 1.37*	5.45 \pm 2.40	19.21	0.01

TARTIŞMA

Ön-test ve son-test değerlerinin frekans dağılımlarının ve yüzdelerinin yer aldığı tablo 2 verilerinden ön-test verilerine dayanarak kontrol grubunda; çok yetersiz, yetersiz ve yetersizlik sınırında puan alanların genel toplam oranı %90.90 iken, deney grubunda bu oran %86.95'dir. Ön-test uygulamalarının bu sonuçlarına bakılarak grupların birbirlerine yakın değerlerde olduğu ve aralarında istatistiksel açıdan bir fark olmadığı söylenebilir.

Ancak son-test değerlerine bakıldığında ise deney grubundaki öğrencilerin, kontrol grubundaki öğrencilere göre istatistiksel olarak daha iyi puanlar aldıkları söylenebilir. Özellikle deney grubunda ön-test sonrasında 53(%76.81) öğrenci çok yetersiz ve yetersiz sayılan puanlar almışken, son-testte bu puanları alan öğrencinin bulunmayışı dikkat çekicidir. Bu değerlere dayanarak dikkat gelişimine yönelik, özel olarak hazırlanmış hareket eğitimi programının deney grubundaki öğrencilerin dikkat gelişimlerine olumlu yönde katkı yaptığı söylenebilir (22). Kaymak(14); “Yuvaya giden 5 yaşındaki çocuklarla dikkat toplama çalışmaları” adındaki çalışmada ön-test sonucunda her iki grup arasında farklılık bulunamamışken, son-test analiz sonuçlarında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu farklılığın, dikkat geliştirmeye yönelik yapılan çalışmanın deney grubunun lehine olması itibari ile sonuçların benzerlik gösterdiği söylenebilir (14). Hareket eğitimi spor eğitiminin temelini oluşturur, tezinden hareket ederek (18), Özdemir'in (20)de sporcu olan öğrencilerin sporcu olmayanlara göre daha dikkatli olduğu ve spor yapma yılının önemli farklılık oluşturduğuna dair elde ettiği sonucunun, bu çalışmayı desteklediği söylenebilir. Çamlıyer (5) “Eğitilebilir zeka düzeyindeki çocuklarda hareket eğitiminin algısal gelişim düzeylerine etkileri” ni incelemiş, 13 haftalık uygulama sonunda hareket eğitiminin eğitilebilir zeka düzeyindeki çocukların görsel algı düzeylerinde olumlu gelişmeler olduğunu saptamıştır. Bu çalışmalardan da çıkan sonuçlar hareket ve spor eğitimine yönelik yapılan etkinliklere katılanlarda istendik gelişmeler sağlanabilmektedir şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3 incelendiğinde ise deney grubunda iki öğrenci hariç tüm öğrencilerin gelişme gösterdikleri görülmektedir. Bir başka deyişle, deney grubunda bulunan, yani hareket eğitimine katılan öğrenciler dikkat gelişimi açısından bir ilerleme göstermişlerdir.

Öte yandan kontrol grubunda ise 16 (%20.77) öğrencinin son-test puanlarının, ön-test puanlarına göre daha kötü olması dikkat çekicidir. Bu çalışma eğitim ve öğretim yılının 2. yarısında yapılmış ve son-test verileri dönemin son haftalarında alınmıştır. Heyecan uyandırmayan, zevk alınmayan, rutin geçen, çocuğa yeni bir şeyler kazandırmayan yılın son haftalarındaki ders etkinliklerinin bazı öğrencilerde motivasyon düşüklüğüne neden olduğu, öğrenme isteklerini azalttığı bilinen bir gerçektir (2, 13). Öğrenciler uyarıldıkları ve en uygun düzeyde çalışma fırsatı veren ortamlara motivasyon için ihtiyaç duyarlar (11).

Deney grubundaki son-test değerlerinde böyle bir durumun görülmemesi beden eğitimi derslerinin daha canlı ve aktif işlenmiş olmasına, seçilen etkinliklere bağlı olarak ilgi ve isteklilik uyandırmış olmasına ve dolayısıyla daha aktif ve katılımcı bir öğretim ortamının öğrencilerin gelişimlerine daha fazla yarar sağlayabildiğine bağlanabilir (3, 15).

Çalışmada elde edilen diğer bir sonuç da; hem deney grubunun hem de kontrol grubunun son-test-ön-test farklarının istatistiksel olarak anlamlı olmasıdır. Deney grubunda elde edilen bu sonuçlar iki temel nede dayandırılabilir. Bunlardan birincisi 8 yaşındaki çocuk doğal olarak büyümekte ve gelişmektedir. Gelişime uygun ortamlarda çocuğun her türlü gelişimi devam edecektir. Okulun temel görevlerinden birisi de bu gelişimlere ortam sağlamaktır (2, 7). Okula gitmemiş olsa bile bu gelişim olacaktır. Ancak büyüme ve gelişme sürecinin etkisi farklı ortamlarda farklı sonuçlar oluşturabilir. Kontrol grubundaki ön-test-son-test farklılıkları da bununla ilgili olabilir. Deney grubundaki ön-test-son-test farklılıklarının kontrol grubundan istatistiksel açıdan 0.01 düzeyinde farklı çıkması deney grubuna dikkat ve hafıza gelişimine yönelik hareket eğitimi uygulamalarından kaynaklanabilir.

Beden eğitimi derslerinde dikkat ve hafıza gelişimine yol açabilecek, temel hareket ve hareket örüntülerine dayanan planlanmış oyun ve benzeri etkinlikler oldukça yararlı olabilmektedir. Bu sayede çocukların algılama, dikkat ve hafızada tutabilme yetileri artmaktadır. Bu durum çocukların öğrenmelerindeki ilgi ve istekliliği artırırken diğer yandan da çocukların kendilerine duydukları özgüvenleri de olumlu olarak artabilecektir. Tüm bunlar istendik tür değişim ve gelişimlerin birer aracı

olan diğer derslerdeki ve yaşamdaki başarılarını da olumlu olarak etkileyebilecektir.

KAYNAKLAR

1. Amieva H, Gaestel Y. & Dartigues J.F. The multiple-choice formats (forms F and G) of the Benton Visual Retention Test as a tool to detect age-related memory changes in population-based studies and clinical settings. *Nature Protocols*, 2006; 1(4): 1936-8.
2. Bryan CL, Solmon MA. Self determination in physical education: Designing class environment to promote active lifestyles. *Journal of Teaching in Physical Education*, 2007; 26: 260-278.
3. Buschner CA. Teaching Children Movement Concepts and Skills, *Human Kinetics, I. Movement Education*, 1994; 44.
4. Çamlıyer H. & Çamlıyer H. Eğitim Bütünlüğü İçinde Çocuk Hareket Eğitimi ve Oyun, Celal Bayar Üniversitesi Matbaası, 5. Basım, Manisa, 2009; p. 19, 21, 24, 35.
5. Çamlıyer H. Eğitilebilir Zekâ Düzeyindeki Çocuklarda Hareket Eğitiminin Algısal Gelişim Düzeylerine Etkileri. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 1994, p. 30-32, 44-46.
6. Duman E. Sağ ve Sol Hemisfer Lezyonlarında Benton Visual Retention Test Sonuçları, İzmir, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1990, p. 181-186.
7. Fischer R.T. Aptal Çocuk Yoktur. Çeviren: Özdemir R.T. & Çeviren: Özdemir E. İstanbul: Özgür Yayınları, 1. Basım, 2001; p. 54, 39-40.
8. Gallahue LD. Motor Development and Movement Experiences for Young Children. New York, John Wiley and Sons, inc, 1976, p. 261, 316.
9. Gallahue LD. Developmental Movement Experiences for Children. New York, Macmillan Publishing Company, 1982; p. 372, 374, 376.
10. Garn A, Byra M. Psychomotor, Cognitive, and Social Development Spectrum Style. *Teaching Elementary Physical Education*, 2002; 13(2): 8-13.
11. Grolnick WS, Gurland ST, Jacob KF, Decourcey W. The development of self-determination in middle childhood and adolescence. In A. Wigfield & J.S. Eccles (Eds.), *Development of achievement motivation*, New York: Academic Press, 2002; pp. 147-171.
12. Hynes D, Joanne M. Practice and Motor Learning. *Physical Educator*, 2002; 59(2): 58-9.
13. Kale R. Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım. (2. Baskı), 2003; s. 19-20, 21.
14. Kaymak S. Yuvaya Giden Beş Yaşındaki Çocuklarla Dikkat Toplama Çalışmaları. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.
15. Kirk D, Macphail A. Teaching Games for Understanding and Situated Learning. *Journal of Teaching in Physical Education*, January, 2002; Vol 21 Issue 2 p177-9p.
16. Kovar SK, Ermler KL, Mehrhof JH, Napper-Owen GE. Choosing Activity Units to Promote Maximum Participation: Creative Physical Education Curriculum, *Physical Educator*. 2001; 58(3): 114-10.
17. MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). İlköğretim Genel Müdürlüğü Beden Eğitimi Dersi (1-8 sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu. Ankara. MEB Yayınları. 2007.
18. Muratlı S. Çocuk ve Spor. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım. 2003.
19. Öner N. Türkiye’de Kullanılan Psikolojik Testler. İstanbul. (3. Baskı). Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 1997; PP 247.
20. Özdemir Y. Üniversiteli Sporcu ve Sporcu Olmayan Öğrencilerin Dikkat Seviyelerinin Araştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1990.
21. Özer S, Özer K. Çocuklarda Motor Gelişim. Atlas yayın dağıtım, 2. Basım, İstanbul, 2002.
22. Selçuk Z. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktif Çocuklar. (1. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık, 2000; PP 1, 81.
23. Watson CS, Kidd GR, Homer DG. Sensory, cognitive and linguistic factors in the early academic performance of elementary school children: The Benton-IU Project. *J. Learn Disable*, 2003; 36(2): 165-97.